

πειά σπίτι μας. Ήταν τότε το μεγάλο πανηγύρι του χωριού. Κι' επίνυγχε φαίνεται καθώς περνούσε το ποτάμι. Δέν μπόρεσαν νά βρούν το καιμένο το σοματάκι της, ούτε το σόμα του Γιάννη, του γιου του γείτονά μας. Θά πίνυγχε κι' αυτός μαζί της, προσπαθώντας νά τή σώσει. Είχε φρακτό!... Έγώ έβιασα τὸ δυστύχημα βίστερα από δύο μέρες, γιατί είχα πάει ταξείδι. Τὴν έκλαψα μέρες και μήνες. Έφύλαξα μέσα σ' ένα μπαουλό όλα τὰ ρουστανάκια της μικρούλας μου, κοντά στα φορέματα της μητέρας της. Τότε ήτανε δεκατέντε χρόνων. Σήμερα θά ήταν δεκαεπτά, αν ζούσε...

Ο Πέτρος ρούφηξε βιαστικά ένα ποτηράκι κονιάκι. Είχε συγκινηθεί. Μ' όλη τὴν προσποιητή τραχύτητα που έδειχνε, ήταν ὁ πιο ευαίσθητος άνθρωπος του κόσμου.

— Α! φώναξε στο γεροντάκο, ἡ ιστορία σου μάς λύτησε. Πάμε νά τὸ ρίξουμε στο γλέντι. Σ' ένα έξωφρενικό γλέντι.

Σηκώθηκαν κι' εφύγαμε. Κι' ύστερα από ένα τέταρτο κατεβήκαμε σ' ένα μεγάλο υπόγειο μπαρ, στο οποίο χαλιόσε ὁ κόσμος ἀπ' τὸ γλέντι. Βρήκαμε σέ μιὰ γωνία ένα τραπέζιaki ελεύθερο κι' καθήκαμε. Ο καινούργιος φίλος μας δέν μιλούσε πειά. Είμαι βέβαιος πὸς θά είχε θανατωθεί ἀπ' τὸ κακό που γινόταν εκεί μέσα. Φωνές, γέλια τρελλά, ποδοκροτήματα, φασαρία μεγάλη. Οί Τσιγγάνοι ζαϊζαν μ' ὄλη τους τὴ δύναμη κι' ἐξάλιζαν τὸ μυαλό του κόσμου. Οί φελοί της σαιμπάνιας τηδούσαν ψηλά με κρότο και διεστανυώνοντο με τὰ ὄνη που πετοῦσαν ἀπὸ τὸ ένα στο ἄλλο τραπέζι.

Τὰ γαρσόνια με τὰ ἰδιότροπα σβόνια, ἐμοίραζαν πολύχρωμες φούσκες, δευμένες με μεταξωτές κλωστές κι' δταν καιμιά ἀπ' αὐτές ξεφύγνε πρὸς τὸ ταβάνι, ἐγίνονταν σαστο πανδαμόνιο. Μερικοί 'Αμερικάνοι, σκουπὶ στο μεθία, προσπαθούσαν νά ἐλευθερῶσουν μιὰ ἀπ' αὐτές τὴς φούσκες, που είχε μετρεθεῖτε ψηλά σταν ἀνεμοστῆρα κι' ὀλοι γύρω τοῖς παρακολουθούσαν με γέλια και φωνές. Ένας μαύρος, στολισμένος με χρυσηπτά χρῶματα, τραγουδούσε ἀπάσια ένα μαντολίνο και τραγουδούσε βραχνά... Διὸ 'Ισπανοί ἐχόρευαν, κροταλίζοντας τὴς καστανιέτες τους και σέ λίγο παρουσιάζτηκαν και διὸ χαριτωμένες χορεύτριες.

Ἡ μιὰ ἀπ' αὐτές είχε ἀφάνταστη ἐκτιυχία στο χορό της, τὴν ὠμορφία και τὴ δροσιά τὸν δεκαεπτά της χρόνων. Τὸ πρόσωπό της ήταν γοητευτικά ἀγνό, ἡ ματιά της ἐνθουσίαζε και τὸ χαμόγέλο της σ' ἐκανε ἀνο-κάτω.

Έξαφνα ὁ γεροντάκος που ήταν καθιςμένος μεταξὺ του Πέτρου κι' ἐμένα, μισοσηκώθηκε κι' ἄρχισε νά τραυλίζει παρόξενα λόγια, κάνοντας νευρικές χειρονομίες. Κυττούσε τὴ νεαρή χορεύτρια με γουλομένα τὰ μάτια, τὴν ἔδειχνε με τὸ δάχτυλό κι' ἐφώναζε:

— Κῦττα!... κῦττα!... Αὐτὴ ἐκεῖ... αὐτὴ ἡ μικρὴ... Πὸς μοιάζει με τὴν κόρη μου, Θεέ μου, πὸς τὴς μοιάζει!...

Κοίτησε ὕστερα ἀπότομα τὸ κεφάλι του και πρόσθεσε:

— Μὰ ἡ κόρη μου δέν είχε τέτοιο ξεστῆσιπο ὕφος... Είχε ἀγνό, ἀγγελικό ὕφος, ἐκεῖνη... Κι' ἔπειτα δέν εἶνε ἀκριβὸς ὕψους ἡ μιὰ με τὴν ἄλλη εὐτυχῶς... Έχει τέσσερα χρόνια πεθαμένη ἡ κόρη μου, μὰ τὴ θυμάμαι καλά. Ήταν ἀγνή ἐκεῖνη, ἦταν ἀγνή και γλυκειά!...

Ο Πέτρος τὸν διέκοψε:

— Κάνεις θλιθερό μεθία, γέρο. Πάω νά σοῦ φέρω τὸ βουκόλακά σου νά τὸν δῆς ἀπὸ κοντά.

Πράγματι, ὁ φίλος μου διέσχισε τὴ σάλα και πλησίασε τὴν νεαρή χορεύτρια που ἔπνε τώρα λαχανιασμένη ένα ποτήρι σαιμπάνια.

Ο Πέτρος ἔσκυψε και τὴς ἔπνε κάτι, δείχνοντάς της τὸ γέρο.

— Ένας γέρος μεθυμένος θέλει νά με ἰδῆ; ἔπνε ἡ χορεύτρια. Έγὼ διος δέν θέλω νά τὸν ἰδῶ! Που εἶνε τος;

Ο Πέτρος τὴν ἔδειξε πάλι τὸ σίντροφό μας στο βάθος τὴς σάλας. Μόλις τὸν ἀντίκρισε, ἡ χορεύτρια ἀναπήδησε τρομαγμένη.

— Ο μπαμπάς! φώναξε και τρώωσε γρήγορα— γρήγορα σ' ένα πλαγιὸ σαλονάκι.

.....

Όταν ὁ Πέτρος γύρισε κοντά μας και μὸς ξήγησε τί είχε συμβεῖ, ἀράξαμε τὸ γέρο ἀπ' τὴς μασγάλες και βγήκαμε στο δρόμο. Εὐτυχῶς, δέν είχε καταλάβει τίποτε. Ήταν γερὰ μεθυμένος κι' ἔπνεμε νά τὸν συνοδεύουμε ὡς τὸ ξενοδοχείο του. Έτρεπε νά ἰδοῦμε τὴ φωτογρα-

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ Λ'ΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΓΕΙΤΟΝΟΥΣ

— Ποῖος σούβγαλε τὸ μάτι; 'Ο Θεὸς κι' ὁ γείτονας. Ποῖος σοῦ παραστάθηκε στὴν ἀνάγκη σου; 'Ο Θεὸς κι' ὁ γείτονας.

Ν ε ο ε λ λ η ν ι κ ῆ

— Ἡ κακὴ χρονιά περνάει και φεύγει, μὰ ὁ κακὸς γείτονας μένει πάντα.

'Α ρ ο χ α ῖ α 'Ε λ λ η ν ι κ ῆ

— Ὁ καλὸς γείτονας εἶνε καλὴ ἡμέρα.

'Α γ γ λ ι κ ῆ

— Ὁ κακὸς γείτονας εἶνε δαίμονας που σέ κυνηγáει, ἐνῶ ὁ καλὸς εἶνε εὐλογία τῶν θεῶν.

Ἡ σ ῖ ο δ ο ς

— Ένας καλὸς γείτονας εἶνε πὸς πολῦτιμος ἀπὸ ἀδελφὸ.

Γ ε ρ μ α ν ι κ ῆ

— Ὁ γείτονας που κάθεται κοντά εἶνε πὸς χρήσιμος ἀπ' τὸν ἔαδερο που κάθεται μακριά.

'Α γ γ λ ι κ ῆ

— Καλύτερα νά μάθης τὰ ἐλαττώματα του γείτονά σου, παρὰ τὰ δικά σου.

'Ι σ π α ν ι κ ῆ

— Ἡ κόττες του γείτονα εἶνε πάντα πὸς νόστιμες ἀπ' τὴς δικές μου.

Π ο ρ τ ο γ α λ λ ι κ ῆ

— Ὁ κακὸς ἄνθρωπος δέν ἔχει γειτόνους.

Ὁ λ λ α ν δ ι κ ῆ

— Όταν θέλεις νά μάθης τὴν ἀλήθεια γιὰ ἕναν ἄνθρωπο, φάτση τὸ γείτονά του.

'Ι σ π α ν ι κ ῆ

— Μὴ πιστεύεις τὴ μητέρα του χωριτοῦ, ἀλλὰ τὸ γείτονά της.

Σ κ ω τ σ ἔ ξ ι κ ῆ

— Φοβάμαι τοὺς Τούρκους και τὸν Πάπα, μὰ ἐκεῖνος που μπορεῖ νά μὸς κἀνη πὸς μεγάλο κακό ἀπ' αὐτοὺς, εἶν' ὁ γείτονας μου.

'Ι τ α λ ι κ ῆ

— Τὸ φαί που τρώει ὁ γείτονάς μου, δέν ἀφείλει τὸ δικὸ μου στομάχι.

'Ι σ π α ν ι κ ῆ

— Μὴ μαλῶνεῖς με τὸ γείτονά σου, οὔτε δταν αὐτὸς ἔχει τὸ ἄδικο.

Γ ε ρ μ α ν ι κ ῆ

— Τὸ δικὸ του γείτονα, εἶνε δικὸ του Θεοῦ.

Τ ο υ ρ κ ι κ ῆ

— Κανένας δέν εἶνε πλούσιος, ὡστε νά μπορεῖ νά ζῆ χωρὶς γειτόνους.

Δ α ν ι κ ῆ

— Τρεῖς εἶνε οἱ κακοὶ γείτονες: Τὰ μεγάλα ποτάμια, οἱ μεγάλοι ἀφεντάδες και οἱ μεγάλοι δημόσιοι δρόμοι.

Δ α ν ι κ ῆ

— Μπορεῖς ν' ἀγαπᾶς ὅσο θέλεις τὸ γείτονά σου, μὰ μὴν του κρατήσης ποτέ τοὺς ἀναβολεῖς δταν βαβαλλικεῖ.

'Α ρ ο χ α ῖ α 'Ε λ λ η ν ι κ ῆ

— Όταν βλέπεις παρκαῖα στο σπίτι του γείτονά σου, περιμένε τὴς φλόγες και στο δικὸ σου.

'Ι σ π α ν ι κ ῆ

φία τὴς κόρης του, τὴς δυστυχισμένης μικρῆς παρθένας «τὸν ἐδῶ και τὸ ἔσσερα χρόνια εἶχε πνιγεῖ στο πὸτ ἄ μ ι!...».

Δέν μὰς ἔκανε πραγματικῶς καρδιά νά τὸν ἐγκαταλείψουμε. Πήγαμε μαζί του στο ξενοδοχείο. Κι' ἐκεῖ, στο φτωχικό και ἄθλιο δωμάτιο του εἶδαμε τὴν ἀγνή και ἀγγελικὴ φωτογραφία τὴς μικρῆς ἐπαρχωτοπούλας. Ὁ γεροντάκος μισομεθυμένος και μισοτρελλος, ἔλεγε διαρκῶς:

— Λέτε λοιπόν, πὸς αὐτὴ ἡ διεφθαρμένη κόρη του μπαρ-μοιάζει μ' αὐτὴν ἐδῶ; Κι' διος, μὸς ἔκανε τόσο κακό!... ἤθελε νά τὴν πληρώσω και νά τὴς πῶ: «Έσύ, κυρά μου, δέν πρέπει νά χορεύεις ξεστῆσιποτα, ἀφοῦ εἶσαι ἡ ζωντανὴ εἰκόνα μὰς ἀγνῆς πεθαμένης...».

Τὸν ὑποχρεῶσαμε νά πλαγιασῆ και νά κοιμηθῆ. Δάκρυα ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ ἄπλανη, γαλανὰ και ξεπλημένα μάτια του. Δάκρυα ἀναμνήσεων και πόνου...

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

Παρά τις συναλλαγματικές δυσκολίες που υπάρχουν και παρά τὴν ἐντελὴ ἐξάντλησί του, ὁ ἐν Παρισίους βιβλιοπώλης μας ἀνεκάλυψε και μὰς ἔστειλε κατ' αὐτάς και τὸν ἔτερο τόμο τῶν 'Απομνημονεμάτων τὴς μεγάλης Γαλλίδος καλλιτέχνης Σάρας Μπερνάρ, τὰ ὁποῖα εἶχαν καταγοητεύσει τελευταίως τοὺς ἀναγνώστας μας. Ἡ δημοσίευσις τὴς συνεχέως τῶν 'Απομνημονεμάτων' θ' ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου.